

(א) ונמי חס"י ע"ז כאל:
(ב) מאי עטמאל:
(ג) לקמן דף קנה:
(ד) וערוכהו כ: וישן:
(ה) חוסמאל פק א:
(ו) מילמלח פשת
(ז) מפתס"ט: (ח) דף י"ט
(ט) עין חולין י"א
(י) עין עירובין ק"ה
(יא) עין ביצה כ"ב
(יב) לקמן גג ע"ב

הגהות הב"ח

(א) גבי ואלו נטין
לחובו אל המיס וכו'
והילמל לא היא ע"כ:

רבינו חננאל

אלו ששינו בבדייתא
פתיחת מיס לבינה בעיש
והנחת מוגמר תחת
הכלים והנחת גפרית
תחת הכלי כולו מותרין
וכן קילור על העין בעיש
ואיספליית על הפכ'
ומתורפת והולכת
בשבת. ואע"ג דקיי"ל
בכ"ה וכו' לית להו
שבתת כלים ותחת
חטים ברחיים של מיס
בעיש להטות בשבת
אסור דלא אמרו משום

תורה אור השלם

(א) ובכל אשר אמרת
אלהים תשמרו ושמ
אלהים אחריכם
תזכרו לא תשעמו על
פקד: [שמות כ"ג יג]

הגהות וציונים

[א] זו היא ציונת (דברי
נחמיה) אולם בראשונים
איתא: "שוריי"א:
[ב] ואל יוסף בריבי
והודה וכ"א לקמן קנה
[ג] (גליות): [ד] נברכ
אלפס [ה] ראשי ליטאן
(גליות): [ו] גיזו ש"ס
ליטאן (גליות): [ז] ע"י
בערוך עוד לו ובערך
קקיר שחוקי לפוש
גנינים קחנו ממש
(גליות): [ח] הא מני ביש
דוא ו"צ"ש, ש"א
(גליות): [ט] "אי הכי"
ליטא בכתי' (ובאמת
הוא מיותר, דק"ס):
[י] שגד"ל (כ"ה
במהרש"ל): [יא] תניהו
וחד תני א"תרייהו
בין דלאו גבי הדרי
תניהו חזא תני
כ"ל: רש"ל (גליות):
[יב] ציל תציה (דפו"י):
[יג] בוש"י שבריי"ה הוא
דיבור בפניע שיהפנו.
מפגוד יום: ובכתי'
בגמ' ליטא חיבת
מבעוד יום: ורי"י
מהרש"ל: [יד] דיי
מיגמר"י בעמוד הבא
אינו דיבור בפניע והוא
דיבור אחד עם דיבור זה
(מהרש"ל): [טו] בראשי
פ"ק ע"ז ליטא לחיבת
ייבוע"י: ומהרש"ל
איתא ולא ידענא מה
היא (מהרש"ל): ועין
רישב"א מו"ק כו ע"ב
שפי' "בשבת" פרק כ"ל
גדול וצ"ע: פרק לפני
איתון (כא ע"ב): ועי'
נמוקי פסחים [טז] ע"יש
בריש"י: [יז] דיבור על שייך
אחר ד"ה ולימא:

יצאות השבת פרק ראשון שבת

יה.

עין משפט
גר מצוה

ק"ך א מ"י פ"ה מהל'
שבת הלכה טו סמנ
לחין סה:
ק"ה ב ג מ"י פ"ג מהל'
שבת הלכה טו ופ"י
הלכה טו סמנ טו טור
ש"ע א"ח פ"מ רנב סקף
ה וטמין רמו סקף א:

תוספות ישנים

(א) א"י המס אינו מעיש
קילור עלמו בחטומת
אלה שורה הקילור מיס
וגבי דליה יגבל למוזר
ש"ע כ"י לא המירו לו
ש"ע ע"י שריה והמיר
ספרין שמתוך מיס הוא
למך:

רב נסים גאון

אלא אמר רבה ישראל
כיון דאפשר למיעבד
כשמואל ולא קא
עבדי. דאמר שמואל
חטה אחת פוטרת את
הב"י והמבאי במ"ט
היה ש"ס (דף נ"ה) בסוף
הדין מקוש ובמסכת
בבב"ב (דף ק"ה) י"ט
בכורות בפרק י"ט
בכ"ד לנהלה ובשחיטת
חולין ב"י ראשית הגז
(דף ק"ה). ואיך אמר
בב"י בל"ה ויחאה משמיה
דרב פיתן ושמן זינים
ובנוהיהו ב"ק אסורין
ובשחיטת עשר דבר.
תמצא ב"פ אין מפסדין
בהמה (דף ל"ד) כבר
הזכיר ואמרו בנתיבות
דאורייתא היא דכתיב
(ברכות ו') לא תמתחן בב
והכירי בזה הענין הרבה
פיני ולא נתקיימו ויכירו
אחרי ההרביע דאורייתא
יוד ראשית איש את
חוד גזר אפילו יחוד
דפניהו אתו אינהו גזר
ונכתיב יחוד ודכתיב
וגבואו עזר בזה הפרק
כי תתקן כב"י מטמא
בביבה בן ט' שנים ויום
אחר לדבריהם אימתי
ראוי לביאה בן ט' שנים
איתא אחרי אפתי מטמא
בביבה בן ט' שנים ויום
אחד:

חשק שלמה

על רב נסים גאון
(א) לפיטו לא נמצא ב"י
בכ"י מנימל דשמואל הלכו
רק הוא בצ"י ד"ג ע"כ:

ליקוטי רשב"י

(שייך לרף י"ז)
כ"ד שמואל. דלמר חטה
אחת פוטרת את הכרי
(קידושין ה"ג). מהארייתא
גב"ל שכן מפתור (חולין
ל"א). נותן ביסו
לצ"ה. נעור יוס ולקמן
ק"ג. בא"י. טס מסכ
(תענית ה'). משום י"ג.
לתי ע"ר ט ומכיל
בנתיבות משום דבר
אחד. עשרת אלי"ס.
אחר דבר אחר משום
דבר אחר. ועל דבר
אחר שכל הויכח נ"ל גזרו
מאן דלא אמר אל משום
עשרת אלי"ס לקמן
מפרט לה שפכתא
בביבה. אפי' לא רחא
גזרו עליו להיות כזב ופ"י
ל"ה. אין שורין ד"ו.
מלאמי תפשות האנשים
משפיעין כלי זכוכית נשן
שמן זית ע"י שמשמיר
וגרני השמורות וטמן ט
שמן קמעה ומגבל ט
ומייכשו חמה וממשה
אוחו לחון הדיו ולקמן
(ב"ה). כלים פ"ב

אלו שזכר אסור פירוש שכ"י יוס ד"ה צמלוג אכל צממוזר אסור
ועשרי אחרת צין צמלוג צין צממוזר מותר למר ר"ש צר כהנא צס
רבי אחא צצנת ובאכל וע"י"ו הלכה כר"ש צן אלעור ורצינו
מס נמי כצצנה אל צימו לא סמך צן צצנתו צן רחא להמיר:

ומהו עזרה מותר כרצ"ג דבשדה גרלות
לעשות מצריכות ולא בצריכות יוס ובשפאל
אומר לנכ"י לתקן מעטלים או לקטת אל
לאמר מעשה למר ולכ"י רוי שכסרי יוס
אלא מעשה לנשמתו ולא הפל לו נכ"י
לכ"י וידע שבצנת צצנת אסור לנשן
בצנת דלמר לקמן (אסור) נכ"י שהליק
גר צצנת (ישראל לקוד להשמתם לאורה
וע"י משפלות וע"י):

אבל דיו דלאו בר גיבוי הוא.
והא דלמר צצנה מדליקין

(לקמן דף כ"ג. וס) כל השמנים יפים
לדיו איבעיהו להו לגבל או לעשן לאו
דוקא גיבול אלא האי גיבול היינו
עירוב בעלמא ולא תאמר והא מורסן
דלמר צצנת צצנת (דף קנה: וס) וס'
דלאו צר הייה הוא וקאמר הס"ר יוס
יוסי צצני יהודה אינו חייב עד שגבל
ו"ל דהמס לגבי קמח קאמר דלמי צר
גיבול אכל צר גיבול הוא טפי מדיו
ולכ"י לא מיימי מיניה הכל לדיו
ומכאן קשה על המפרש ר' אהא דלמר
צצנה צצנת המצ"ל (דף ג: וס) וס'
קיימא שרי היינו כשנותנין מיס לחובו
לשוקו המותר קצב האיל ולא צר
גיבול הוא והכל משמע לדרצה
דמידי דלאו צר גיבול הוא מידי טפי
אלא יש לפרש קיימא שרי גבל
מיס לשוקו המותר קצביו וקמ"ל דלא
גזרינן שמא יגבל צ"ט:

ומתרפאת והוציאת ב"ה השבת
בו"ה. ולא תאמר הא דלמר צצנת
שמונה שנים (לקמן דף קנה: שורין
קילורין מע"ש ומניח תחת העין צצנת
וא"כ צצנת נמי שרי ליטא ויש לומר
לקמן מיירי צצנת אלא צצנת ולינו מניח
צעין לרפואה אלא תחת העין לתענוג
וליכא למתש לשמיקת סממנים" והכל
מניח צעין לרפואה ולא שריא אלא
מערכ צצנת א:

אונן ש"פ פשתן מאי מעמא שרו.
הא דנקיט אונן טפי מדיו
וסממנין וכרשינין משום דהמס
פשיטא דליכא מעשה כלל אכל צצנת
המותר עשה קמ מעשה כשמתמנו
ועוד דבעק ג"ה הזכיר כלי אכל גבי
אונן הזכיר המותר:

ולימא מר משום שביתת כלים.
ואס תאמר למאי דנמסיק
מאן חנה צצנת כלים דאורייתא צ"ש
מאי פריך רב יוסף ולימא מר משום

צצנת כלים וזי אינו יותר טוב כמו שמפרש רבה שמשמעת הקול
ואמי כצ"ה ו"ל דלא סבירא ליה לרב יוסף טעמא דהשמעת הקול
כלל ומסתבדל ליה טפי לאוקמה כצ"ש משום צצנת כלים וגרלה
דרצה סבר דטעמא דצ"ש לאו משום צצנת כלים הוא אלא סבר
דטעמא דצ"ש דגורנין דילמא אחי למעצד צצנת דלא לרצה נמי
טעמא דצ"ש משום צצנת כלים למה היה לר' רב יוסף להציל
הברייתא והא מתני' היא דאסקרי צית שמאי משום צצנת כלים ועוד
דלמר לקמן (דף ע"ג.) הני דאי עביד להו צצנת חייב חטאת גזרו
צית שמאי עם תשכה משמע דטעמא דצית שמאי משום גזירה ולא
משום צצנת כלים ולר' רב יוסף לא תשקה שמאי [לאן] אסרי צית שמאי
טעינת קורה משום צצנת כלים דהמס אחי ממילא טפי מכל הק'
דמתניתינן ואס תאמר לרצה הך צרייתא דצצנת כלים שמאי
תרמייה ויש לומר דרצה סבר דצרייתא דצצנת כלים צית שמאי
משום צצנת כלים ומאן דאמרי' משום גזירה ומאן דאמרי' צצנת יוסף וקרינן
ל'ה

עם השמש. צעוד הסתמה וזרחת: ב"י א"ב. שהא קשה לכנע ונריך
ג' ימים ומתמריין על עצמן כצ"ש: שמוענין. אח הימים צקורות
צית הבד ואלו העצמים צעיוגיו הגמ שלא היו עוטרין אותן בגלגל כמו
שלנו אלא טוענין אותן צקורות כצדן והי דגת קרי עיגולין שהיו דפין
עצין עשוין בעיגולין אשוין טוענין
אותן וצעוד יוס והמסקה הולך וז
כל השנת ובעמלא (דף י"ט.) פריך מאי
שנא דלא פליגי צ"ש צנא ומפרש
משום דאי נמי עביד להו צצנת ליכא
חייב חטאת דרי אמרי' סמיטת זמיס
וענסינ אכ מלאכה צ"י צצנת ששצנה
(לקמן דף קמג:) הני מילי צצמיס
וענסינ שלא ריסקן מצעוד יוס דהוא
ליה מפרק דבר ממשאלו הגד"ל צמזו
והא תולדה דעס אכל הכל אין נותנין
קורה על גבי זמיס עד שטומנין מחלה
צצמיס וכן ענסינ דורכינ אותן מחלה
צרגל וצללו קורה נמי משקה נפיק
ממילא אלא דלא נפיק שפיר כי השמא
ולא דמי לרש: גמ' מאי שנא
צכולו כ' ל"ג לה הכא אלא לקמן
צצנתה אשוין טוענין: מאן תנא
נתינת מיס ד"דיו. וע"ש: שלא ציל
הדיו זו היא שרייתו והי לישא צינה
צצמי ונמיציב משום לש דהא ממני
ליכא גיבול ואפליגו צה מצעוד יוס
מכלל דצצנת חייב חטאת הוא:
האחרון חייב. משום לש שהוא אכ
מלאכה: אפר. לאו צר גיבול הוא:
שפר. צר גיבול הוא למיט של צני:
והא תניא. תרמי גבייתא חדל דלמר
וחדל דעפר: מדידי גבי וחדל תניהו.
חדל מנא ר' חייא אדרי מנא ר' רבי
אושעיא" וחדל מיייהו מנא לעפר
צלשו אפר: פותקין. פותחין עשוין
נגר קטן משפת המעין לגנה: מוגמר.
לצנא ומני צצמיס נותנין על האש
ומעטנין העגדים שיהא ריחן טורף:
גפרית. תחת כלי כסף שמזיירין צס
פרסוס וזרות צצנת ומעטק צצפרית
וסן שמצירות וניכרות קורין יל"ר:
קילור. תפצוט שקורין לח"א:
ואפצ"נות. רמייה: ברחיים ש"ל מיס.
וכ"ש צצמיס של יד ושל חמור דלמס
מנוחה על צצנת צצנתו: שישחזו
מבעוד יום. מפני שמשמעת את
הקול ואושא מילמלח צצנת וליכא
זילות: א"רבות שביתת כלים. דמני
לעיל מינה למען ינוח שורך ומותרך
וגו': והשתא דאמרת בית הלל אית
דלו שביתת כלים. דהא על כרמיך
האי ממתית צית הלל מדשרי צניק
וקמני דרמיס אסור משום צצנת
כלים: מוגמר וגפרית אמאי שרו.

השמש"ג **אמר רשב"ג** ונהגין היו בית אבא
שהיו נותנין כלי לבן לכובס נכרי שלשה ימים
קודם לשבת ושיוין אלו ואלו שמוענין קורת
בית הבר ועגוליה הגת: **גמ'** מאן תנא נתינת
מים לדיו זו היא שרייתו" **אמר רב יוסף רבי**
היא דתניא א אחד נותן את הקמח וא' נותן (ב)
את המים האחרון חייב דברי רבי רבי יוסי"
אומר אינו חייב עד שישגבל א"ל אביי ודילמא
עד כאן לא קאמר ר' יוסי אלא בקמח דבר
גיבול הוא אבל דיו דלאו בר גיבול הוא אימא
ליחייב לא סלקא דעתך דתניא אחד נותן את
האפר ואחד נותן את המים האחרון חייב דברי
רבי ר' יוסי ברבי יהודה אומר עד שישגבל
ודילמא מאי אפר *עפר דבר גיבול הוא
והתניא אפר והתניא עפר" **מדי גבי הדרי**
תניא: "ת"ר צפותין מים לגינה ע"ש עם
חשיכה ומתמלאת והולכת כל היום כולו
ומניחין מוגמר תחת הכלים (ע"ש") ומתגמרין
והולכין כל היום כולו ומניחין גפרית תחת
הכלים (ע"ש עם חשיכה") ומתגפרין והולכין
כל השבת כולה ומניחין קילור ע"ג העין
ואיספליית על גבי מכה (ע"ש עם חשיכה")
ומתרפאת והולכת כל היום כולו אבל אין
נותנין חטין לתוך הריחים של מים אלא בכרי
שיטחנו מבעוד יום מאי טעמא אמר רבה
מפני שמשמעת קול א"ל רב יוסף ולימא מר
משום שביתת כלים" **דתניא** "ובכל אשר
אמרת אליכם תשמרו לרבות שביתת כלים
אלא אמר רב יוסף משום שביתת כלים
והשתא דאמרת לכו"ה אית להו שביתת כלים
דאורייתא גפרית ומוגמר מאי טעמא שרו
משום דלא קעביד מעשה אונן של פשתן
מאי טעמא שרו משום דלא עביד מעשה
ומינה נייחא מצודת חיה ועוף והנים דקא
עביד מעשה מאי טעמא שרו התם נמי
בלחי וקוקרי" **דלא קעביד מעשה והשתא**
דאמר רב אושעיא אמר רב אסי מאן תנא
שביתת כלים דאורייתא ב"ש היא ולא
בית הלל" **לב"ש** בין קעביד מעשה בין דלא
קעביד מעשה אסור לבית הלל" **אע"ג**
אע"ג דלא עביד מעשה אסור אי הכי
מוגמר

וה"ה לכל הך דמתני' הרי המוגמר מונח בענדקקא" **ומלא** כלי
עושה מלאכה: **א** קא עביד הכ"י שום מעשה. אלא מונח על הארץ
ועל צמחו אכל הרמיס עבדי מעשה ולכ"ש כיון דמונחין צמחה היינו
מקשה עליה: מציודות דקא עבדי מעשה. השפס נקטר ופוסק העוף
וכן יקוס שפשיטס לחיות ללכודן צרגליס כשנוענין צן קופין ומתמזב
מאליו ולוכד: בלחי. מכה שקורין אימ"א שהגז צלננו ומחדקו
והכלי אינו זו ממקומו: וקוקרי. שעושין סלים פיה אחד רחצ ופיה
השני קרר מאלו והדג (ס"א והסיה) נכנס סס ומזילא רחשו צפי הקצר
ואין גופו יכול לנחא וכצנא להחזיר רחשו לפנים ראשי קרומונת נכנסין
לו תחת לחיו דהשחא לא עביד כלי מדי: והשתא דאמר ב"י ב"ש היא.
והא דרמיס צ"ש וצ"ש לא שני להו צין היכא דעביד כלי מעשה
צין היכא דלא עביד דהא אסרי צצנת דמתני' וכיון דצ"ש היא:"

היא והיכא דעביד מעשה אכל היכא דלא עביד מעשה
והשתא דאמר רב אושעיא הא מני ב"ש היא. אומר ר"ת להלכתא כרצ יוסף דמוקי צרייתא כצ"ש דהא רב אושעיא קאי כותמיה ולכ"י
ריחים מותרים לדלייה לכו"ה שרי אפי' היכא דקעביד מעשה ולא חייס להשמעת קול ולי נראה דרב אושעיא לא מוקי

בכרי בו' ובבואין ב"ה מתירין. והא דשי צית הלל צצנת (דף ק"ה) ליקן כלס לכונס צצנת שנת עם חשיכה אפילו תוך החמס משום דכצפס צצני מידי דלא מיכיר וליכא
תוך החמס אסור משום טעלו (י"ב פ"י וי"י בחוסי כאן וסס). ע"כ שייך לרף י"ז. מוגמר. לעונה על גבי נמלים. תחת הכלים. שנתן המתמה עם הלעוה והתגלס מתת העגדים להניסין

